

Pracovní doba v Evropě se postupně zkracuje, v Česku na to stále chybí lidi

–TEXT– Josef Pravec

Krácení pracovní doby se s nástupem digitalizace a robotizace znovu dostává do centra pozornosti. Ve vyspělých západních zemích se s tímto trendem byznys již většinou vyrovnal, Česko na kratší pracovní týden teprve čeká. Zatím je v tuzemsku zhruba o šest hodin delší než v sousedním Německu.

O jeho zkrácení už od příštího roku nyní usiluje levice s podporou odborů. Podle jejich představ by se pracovní týden měl zkrátit o 2,5 hodiny na 37,5 hodiny. Přičemž průměr v Evropské unii představuje 36,2 hodiny. Další jejich návrh cílí na prodloužení dovolené. Ta by měla činit pět týdnů pro všechny. Nyní takto dlouhou dovolenou zákon garantuje pouze státním zaměstnancům. V některých soukromých podnicích je týden dovolené navíc benefitem, v některých jej nemají vůbec – podle levice jde o 20 procent podniků.

Zástupci byznysu jsou proti a argumentují jak stávající covidovou krizí a nejistými vyhlídkami na oživení, tak dlouhodobým nedostatkem pracovních sil. Náklady na tyto změny Asociace malých a středních podniků a živnostníků odhaduje na desítky miliard korun ročně. „Jde o čirý populistický nesmysl za peníze firem,“ řekla Ekonomu místopředsedkyně asociace Pavla Břečková.

Ekonomové ovšem krácení pracovní doby v budoucnu nevyklučují. Mělo by však být, například podle hlavní

ekonomky Raiffeisenbank Heleny Horské, pozvolné a založené nikoliv na zákonech, ale dohodách mezi firmami a zaměstnanci. Podmínkou přitom je modernizace ekonomiky a zavádění nových technologií. A také dostatek lidí na pracovním trhu.

Firmy nechtějí nové náklady

Levice svůj návrh obhajuje nejen zlepšením situace pracujících, ale v důsledku většího množství volného času zaměstnanců i růstem jejich spotřeby.

Podmínkou pro zkrácování pracovní doby je podle ekonomů zavádění nových technologií a dostatek lidí na pracovním trhu.

Svaz průmyslu a dopravy i Hospodářská komora se ovšem důsledků a komplikací, které by zkrácení pracovní doby přinesly firmám, hrozí. „Dopad na podnikatele bude negativní, lze se obávat, že by nastalo citelné meziroční snížení růstu HDP,“ řekla Ekonomu hlavní analytička Hospodářské komory Karina Kubelková.

Podle předběžných propočtů týkajících se zavedení povinného pátého týdne dovolené by firmy po započítání pojistných odvodů zaplatily v příštím roce navíc až 26 miliard korun. „Co se týká dopadů na celou ekonomiku, tak

by to pak znamenalo, že náš hrubý domácí produkt v běžných cenách v roce 2022 klesne až o 95 miliard korun, tedy o 1,5 procenta,“ dodává Kubelková.

Hospodářská komora pro Ekonom propočítala i modelový příklad, co by prodloužení dovolené ze čtyř na pět týdnů znamenalo pro firmu s tisíci zaměstnanci. Pokud by se nezměnily technologie, stojí před ní tři možnosti: odmítnout zakázky, platit přesčasy a k tomu najímat brigádníky, nebo přijmout nové zaměstnance. Pokud by kryla výpadek pracovní doby novými zaměstnanci, musela by jich nabrat 21 na plný úvazek. Jestli by jim platila průměrnou mzdu (loni představovala 35 611 korun), zaplatila by za každého z nich včetně pojistného asi 50 tisíc měsíčně, 12,6 milionu korun za rok.

Podle Michala Skořepy, ekonoma České spořitelny, by prodloužení dovolené znamenalo úbytek odpracované doby o jedno procento. „Odtud plyne, že pokud by problémy s hledáním zaměstnanců měly být podobné jako dnes, muselo by k prodloužení dovolené dojít, až když nezaměstnanost vzroste také o jedno procento,“ tvrdí. V případě, že pak trh práce bude pružný, zaměstnavatelé by mohli přistoupit k doplnění pracovní síly. Což by představovalo navýšení osobních nákladů ve firmách asi o 20 miliard korun ročně. „Ve skutečnosti je pracovní trh napjatý a hrozí,